

Social- og indenrigsminister Karen Ellemanns talepapir

Anledning	Besvarelse af SOU samrådsspørgsmål F
Dato / tid	Torsdag d. 27. oktober 2016 kl. 12.00-13.00
Talens varighed	13 minutter / 1.300 ord.
Sted	Social- og Indenrigsudvalget

Det talte ord gælder

Samrådsspørgsmål F

”Børnerådets analysenotat Børneindblik 6/16 ”Afsavn blandt børn og unge” fra september 2016 dokumenterer bl.a., at hvert 4. barn i 4. klasse oplever afsavn som f.eks. ikke at gå til fritidsaktiviteter, selvom barnet ønsker dette, ikke at holde børnefødselsdag eller være på ferie uden for barnets hjem. Ministeren bedes kommentere resultaterne af Børnerådets afsavnsundersøgelsens og redegøre for, hvad hun vil gøre for at håndtere og afhjælpe de sociale, psykologiske, sundheds- og uddannelsesmæssige konsekvenser, som fattigdom og deraf følgende afsavn og social isolation har for børn og unge i Danmark.”

[Indledning]

Tak for spørgsmålet. Jeg er glad for, at jeg får mulighed for at give min holdning tilkende over for udvalget. For jeg mener, der er behov for, at vi er mere nuancerede, når vi taler om familier og børn, som har det svært og lider afsavn.

Indledningsvis vil jeg også gerne tilkendegive min store respekt for Børnerådets arbejde. De udfører et både godt og vigtigt arbejde. Det er afgørende, at danske børn og unge trives og bliver set og hørt.

Men jeg mener, at Børnerådet i denne sammenhæng medvirker til at fjerne fokus fra de børn og unge i dagens Danmark, der har sociale problemer, når de med denne undersøgelse viser, at hvert fjerde barn i 4. klasse har et eller flere afsavn.

Dette samråd er ikke tid og sted til en lang og filosofisk diskussion af, hvad et afsavn er. Men man er altså ikke nødvendigvis socialt udsat eller fattig, fordi man oplever et afsavn.

Når en undersøgelse viser, at hvert fjerde barn lider afsavn, hvad siger det os så egentligt? Er det rigtigt, at hvert fjerde danske barn i 4. klasse har en udfordring, som kræver en social indsats?

Jeg vil gerne begynde med at konstatere, at langt de fleste børn og unge i Danmark har et godt liv med venner, familie, lærere og fritidsaktiviteter.

Hvis vi taler alle "afsavn" op til store problemer, så taler man samtidigt de store problemer ned. Det er ulykkeligt, hvis vi overser de børn og unge, som har sociale problemer. Og det er der stor risiko for, når det konstant flyver rundt med nye tal om fattigdom og afsavn.

Jeg kommer selvfølgelig gerne og forholder mig til Børnerådets undersøgelse, når udvalget ønsker det. Men jeg vil ikke lægge skjul på, at mit fokus er et andet sted. Mit fokus er på at skabe større social mobilitet og fremdrift i forhold til regeringens 10 sociale mål.

[SFI har også lavet en afsavnsundersøgelse i år]

Nu til hvad vi ved om afsavn. Jeg synes, at det er uhensigtsmæssigt alene at basere sig på en enkelt undersøgelse. Børnerådets undersøgelse er rent faktisk den anden undersøgelse om afsavn i år. Tidligere i år kom SFI med deres afsavnsundersøgelse, som er finansieret af satspuljemidler.

Afsættet for rapporten er den tidligere regerings fattigdomsgrænse. Meget er sagt om fattigdomsgrænsen, og regeringen ser den ikke som et nyttigt værktøj på socialområdet. Det er vist ingen hemmelighed.

Jeg synes dog, at SFI har lavet et grundigt stykke arbejde, som man godt kan blive klog af.

Det fremgår blandt andet af rapporten, og jeg citerer:

”Børn i økonomisk fattige familier har flere afsavn end børn i økonomisk ikke-fattige familier, men der er ikke et markant omfang af afsavn blandt børnene i de økonomisk fattige familier.”ⁱ

Det fremgår endvidere, at

”Særligt er der ingen forskel på børnene fra de økonomisk fattige og ikke-fattige familier, når det gælder deres oplevelse af egen livskvalitet”

Det er nærliggende at konkludere, at afsavn er meget andet og mere end økonomiske forhold i familien.

SFI peger blandt andet på, at psykisk sygdom og social udsathed er væsentlige faktorer bag materielle og sociale afsavn.

Det underbygger, at en økonomisk fattigdomsgrænse ikke er operationel i socialpolitikken. Sådant en teknisk grænse skygger hurtigt for de reelle, bagvedliggende problemer. Der er også en risiko for at overse mennesker med sociale problemer, blot fordi de ikke har en relativ lav indkomst. Det ønsker jeg ikke.

Afsavn kan have sociale konsekvenser. Det gode spørgsmål er, hvordan vi får skabt bedre forhold for socialt udsatte børn og unge. Her kan vi ikke styre efter afsavn, der er brug for et andet fokus.

[Handlinger for at afhjælpe konsekvenser af afsavn blandt børn og unge i Danmark]

Det leder mig frem til at svare på anden del af spørgsmålet for dagens samråd. Der bliver spurgt til, hvordan jeg vil afhjælpe de sociale og psykologiske konsekvenser, som afsavn og social isolation har for børn og unge i Danmark.

Det vil jeg meget gerne svare på.

Regeringen har lanceret 10 mål for social mobilitet. Blandt andet med mål om, at udsatte børn og unges faglige niveau i folkeskolen skal forbedres, og at flere udsatte unge skal gennemføre en ungdomsuddannelse. Det er vejen til et godt voksenliv.

Det er et godt udgangspunkt for at hjælpe de omkring 57.000 socialt udsatte børn og unge, der er anbragt eller får en forebyggende foranstaltning.

Det er børn, som for eksempel bor hos en plejefamilie, fordi forældrene af forskellige årsager ikke kan varetage omsorgen for barnet. Eller det er unge, som får en forebyggende foranstaltning for eksempel på grund af adfærdsproblemer, der risikerer at stå i vejen for skolegang, videre uddannelse og et godt voksenliv.

Det er klart, at målene i sig selv ingenting løser. Men de er retningsgivende for socialpolitikken i Danmark. Målene skal indfries ved at omstille socialpolitikken. Og vi er allerede i gang.

Før sommerferien præsenterede jeg Socialpolitisk Redegørelse, som er den første tværgående kortlægning af socialområdet. Med den i hånden kan vi se, at de sociale indsatser i alt for mange tilfælde ikke gør en tilstrækkeligt stor forskel.

En af årsagerne er, at en stor del af indsatserne i dag ikke har nogen veldokumenteret effekt. Vi har derfor brug for mere viden. Hvad er så vejen til mere viden?

Regeringen tog første skridt på vejen til mere viden med satspuljeaftalen for 2016 sammen med resten af forligskredsen.

Det er afgørende, at de indsatser, der er virksomme og har en dokumenteret effekt, bliver udbredt i kommunerne, så flere får en indsats, der gør en forskel.

Det er en helt central opgave i det arbejde, der pågår i øjeblikket, om at følge op på de sociale mål.

Snart får alle kommuner data, som gør dem i stand til at måle, hvordan de ligger i forhold til de sociale mål. Social udvikling finder først og fremmest sted lokalt. Kommunale indikatorer i forhold til målene skal derfor ansproge diskussion, prioritering og udvikling i hver enkelt kommune. Jeg ser også gerne, at de mange kommuneklynger sammenligner sig med hinanden, lader sig inspirere og bliver dygtigere.

Og i næste måned tager jeg hul på en række møder med interessenter, som skal byde ind med viden om lovende praksis

og løsninger. Det er den samme kreds af aktører, som har hjulpet med at forme målene. Jeg ser frem til at få en diskussion om, hvordan vi udvikler og udbreder gode løsninger på tværs af velfærdsområderne.

[Afrunding – det er en lang vej, men lad os fokusere på det væsentlige]

Det er et ambitiøst projekt at omstille socialpolitikken. Det kræver et langt sejt træk, før vi ser resultaterne.

Men jeg oplever en stor interesse for at tage nye metoder i brug og anvende dem i det daglige arbejde. Det gælder bredt på socialområdet.

Det er der behov for. Ligesom der er behov for, at vi - politikere – er tålmodige og holder fokus. Vi skal ikke falde for fristelsen til at tale problemer op som led i den almindelige Christiansborg-trummerum og lede efter snuptagsløsninger hver gang en ny undersøgelse titter frem.

Det fjerner fokus fra at løse de væsentlige sociale problemer, som vi desværre har i det danske samfund.

Tak for ordet.

ⁱ 'Fattigdom og afsavn. Om materielle og sociale afsavn blandt økonomisk fattige og ikke-fattige', SFI 2016.